

Філателія України

ДЕНЬ
СОБОРНОСТІ
УКРАЇНИ

1/2015

Над випуском працювали:

Юрковська Олена Михайлівна

директор з маркетингу та комунікацій

Мухіна Наталя Василівна

начальник Центру філателістичної продукції

Сірик Антоніна Іванівна

заступник начальника Центру філателістичної продукції

Решетняк Тетяна Анатоліївна

заступник начальника відділу реалізації філателістичної продукції

Мартинюк Тетяна Семенівна

головний редактор газети "Поштовий вісник"

Плотнікова Дарина Олексіївна

заступник головного редактора газети "Поштовий вісник"

Василишина Юлія Петрівна

старший редактор літературний газети "Поштовий вісник"

Грищенко Борис Олександрович

кореспондент газети "Поштовий вісник"

Самбор Олег Анатолійович

провідний інженер відділу маркетингових комунікацій

Парасіч Ростислав Анатолійович

головний фахівець відділу маркетингових комунікацій

ЗМІСТ

1. Вступне слово	2
2. Нові видання	3
3. Анонс найближчих випусків поштових марок	4
4. Тематичний план випуску художніх поштових марок на 2015 р.	5
5. Тематичний план випуску поштових конвертів	6
6. Тематичний план проведення спецпогашень	8
7. Нове в обслуговуванні за абонементом	10
8. Поштовий міні-маркет Укрпошти	11
9. ЮРІЙ ЛОГВИН “Випуск кожної української марки був для нас святом”	12
10. Поштові марки на самоклеючому папері	20
11. Робота з юним поколінням – наші пріоритет	22
12. ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ: художник, що створював іконостаси і малював овець	24
13. Юна українка полонила сердця жителів Вашингтона	30

ШАНОВНІ ДРУЗІ!

Зaproшуємо вас стати постійними читачами нового електронного журналу «Філателія України».

Це видання Укрпошта створила для своїх найерудованіших, найвимогливіших і найвибагливіших клієнтів – колекціонерів українських поштових марок. Творчий колектив прагнув зробити видання сучасного покоління, додержуючи водночас найкращих традицій, започаткованих журналом «Філателія України», що виходив з 2000 по 2008 рік.

Ми повідомляємо вам про марки, марковані конверти, картмаксимуми та іншу продукцію, випущену Укрпоштою за останні три місяці, а також анонсуємо найважливіші випуски на наступний квартал.

Висвітлюємо найважливіші події у філателістичній спільноті – як в Україні, так і світі: виставки, конкурси, новини клубів.

Ви зможете дізнатися чимало цікавого про технологію виробництва знаків поштової оплати, а також про історію створення найцікавіших випусків. Вашій увазі буде запропоновано інтерв'ю з художниками – творцями марок, а також найбільш авторитетними філателістами нашої країни.

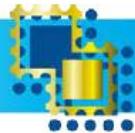
Крім того, знайомитимо вас із найцікавішими зарубіжними філателістичними новинами, незвичайними марками, курйозами, сторінками історії світової пошти і філателії.

Віддаючи належне виданню-попереднику, колектив новоствореної «Філателії України» вирішив у кожному новому числі публікувати дослідницькі матеріали, що були свого часу надруковані в журналі та зберегли свою актуальність і нині.

Закликаємо наших читачів активно брати участь у формуванні кожного номера журналу. Будемо раді вашим відгукам, критичним зауваженням і пропозиціям. А особливо чекаємо на пропозиції щодо співпраці з колекціонерами, які бажають поділитися своїми знаннями й досвідом у сфері колекціонування марок, мистецтва їх створення і загалом історії філателії.

Сподіваємося, що новий журнал, як і попередник, знайде своїх постійних прихильників!

Від редакції

НОВІ ВИДАННЯ

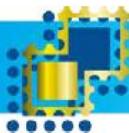

Наприкінці грудня 2014 р. Укрпошта порадувала шанувальників українських поштових марок традиційною річною сувенірною книгою «Поштові марки України - 2013».

Книга «Поштові марки України - 2013» – результат річної роботи Укрпошти та відомих українських художників і дизайнерів, які упродовж 2013 року творчо й активно працювали над створенням високохудожніх марок і конвертів, філателістичної та сувенірної продукції. Сюжети марок і конвертів, представлені в цьому виданні, відображають основні події 2013 року, культурну й історичну спадщину країни, її міжнародні зв'язки. Кожен випуск представлено оригінальним знаком поштової оплати, зображенням конверта та спеціального поштового штемпеля «Перший день», довідковою інформацією про даний випуск та його технічними характеристиками. Інформація в книзі представлена двома мовами – українською та англійською.

Незабаром надійде у продаж ще одне філателістичне видання – Книга «Локомотивобудування на поштових мініатюрах України» – підсумок роботи Укрпошти з випуску серії поштових марок «Локомотивобудування в Україні», що виходили у світ упродовж 2005–2011 років. Це стисла історія створення і розвитку залізничного транспорту від 1897 до 2002 року на теренах України. Художник Валерій Руденко на замовлення Укрпошти, послуговуючись консультаціями та порадами ентузіаста і популяризатора залізничної справи Олександра Гопкала, створив чудову серію марок «Локомотивобудування в Україні», яка концептуально поділяється на три частини: паровози, тепловози, електровози. Мета створення таких серій – урізноманітнити й поповнити колекції досвідчених філателістів, прищепити пізнавальний інтерес молодого покоління до історії техніки, завдяки поштовій марці і в Україні, й поза межами нашої держави продемонструвати становлення, розвиток і власне, школу вітчизняного машинобудування. Як і попереднє видання, кожен випуск представлено оригінальним знаком поштової оплати та довідковою інформацією про даний випуск. Інформація в книзі подана двома мовами – українською та англійською.

НОВИНИ ВІД УКРПОШТИ

АНОНС НАЙБЛИЖЧИХ ВИПУСКІВ ПОШТОВИХ МАРОК

СІЧЕНЬ 2015 РОКУ

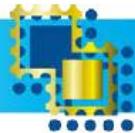
Назва марки	Ескізи марок	Дата введення в обіг	Місце проведення погашення	Технічні параметри
Марка художня «Василь Симоненко»		08.01.2015	Київ	Тираж – 1 41 000 прим. Розмір марки – 40x28 мм. Кількість марок в аркуші – 12 (3x4). Номінал – 2,00 грн. Дизайн Василя Василенка.
Марка художня «День Соборності України»		22.01.2015	Київ	Тираж – 1 64 000 прим. Розмір марки – 28x40 мм. Кількість марок в аркуші – 12 (3x4). Номінал – 2,00 грн. Дизайн Наталії Гожої.

ЛЮТИЙ 2015 РОКУ

Назва марки	Ескізи марок	Дата введення в обіг	Місце проведення погашення	Технічні параметри
Марка художня «Пам'яті героїв Небесної сотні»		18.02.2015	Київ	Тираж – 197 000 прим. Розмір марки – 30x33 мм. Кількість марок в аркуші – 10 (2x5). Номінал – 2,00 грн. Художник Кость Лавро.

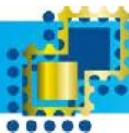
БЕРЕЗЕНЬ 2015 РОКУ

Назва марки	Зображення	Дата введення в обіг	Місце проведення погашення	Технічні параметри
Марка художня «Михайло Вербицький»		04.03.2015	Київ Львівська область	Тираж – 1 38 000 прим. Розмір марки – 28x40 мм. Кількість марок в аркуші – 12 (3x4). Номінал – 2,00 грн. Художник Сергій Горобець.
Марка художня «Святослав Ріхтер»		20.03.2015	Київ Житомир	Тираж – 1 37 000 прим. Розмір марки – 30x33 мм. Кількість марок в аркуші – 12 (4x3). Номінал – 2,00 грн. Дизайн Наталії Гожої.

**ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
ВИПУСКУ ХУДОЖНІХ ПОШТОВИХ
МАРОК НА 2015 РІК**

№ п/п	Тема	Назва	Формат випуску	Дата випуску			
				I кв.	II кв.	III кв.	IV кв.
1	Сучасність	<i>Серія: «Краса і велич України»:</i> Київська область	блок + м.			+	
		Запорізька область	блок + м.			+	
		Чернівецька область	блок + м.			+	
		Тернопільська область	блок + м.			+	
		До роковини Небесної Сотні	1 марка	+			
		<i>Серія «Народності України» (кримські татари)</i>	3 марки		+		
		Посткросінг	1 марка		+		
2	Народне господарство Промисловість	Міський транспорт	4 марки		+	+	++
		300 р. Львівській пивоварні	1 марка				+
3	Видатні особистості	200 р. від дня народження Михайла Вербицького	1 марка	+			
		150 р. від дня народження Андрея Шептицького	1 марка			+	
		120 р. від дня народження Григорія Верьевки	1 марка				+
		80 р. від дня народження Василя Симоненка	1 марка	+			
		<i>Серія: «Лауреати Нобелівської премії».</i> 170 р. від дня народження Іллі Мечникова	1 марка		+		
		150 р. від дня народження Бориса Луцького	1 марка	+			
		100 р. від дня народження Святослава Ріхтера	1 марка	+			
4	Історія	775-річчя з часу заснування Почаївської лаври	блок		+		
		400-річчя з часу заснування Національного університету «Києво- Могилянська академія»	блок				+
		<i>Серія «Київські князівни на європейських престолах»</i>	1 марка				
		<i>Серія «Меценати України»</i> Князі Острозькі. До 675-річчя князівського роду Острозьких	блок			+	
5	«Європа»	Іграшки	блок + 2 марки		+		
6	Історія	70-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні 1941 – 1945 рр.	1 марка		+		
7	Спільні випуски	Україна – Польща	2 марки 2-16 м				+

НОВИНИ ВІД УКРПОШТИ

8	Свята та обряди	День Соборності України	1 марка	+			
		З Новим роком! З Різдвом Христовим!	1 марка				+
9	Фауна	Свійські тварини. Корови	4 марки		+		
10	Флора	Колекція Національного ботанічного саду ім. М. М. Гришка НАН України	4 марки			+	
11	Спорт	I Європейські ігри (Баку)	1 марка		+		
12	Проект «Власна марка»		1 сюжет				

Протягом року можливі зміни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИПУСКУ ПОШТОВИХ КОНВЕРТІВ 2015 РІК

ВІННИЦЬКА ДИРЕКЦІЯ

№	Тематика	
1	160-річчя від дня народження Явдохи Зуїхи (1855–1935) – народної співачки, носія українського фольклору	НХК

ВОЛИНСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	675 років з часу княжіння Любарт Гедеміновича в Луцьку	НХК
---	--	-----

ДОНЕЦЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	«Дні Ханжонкова» осінь	МХК
---	------------------------	-----

ЗАКАРПАТСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	90-річчя від дня народження Василя Габди (1925–2003) – народного художника України, члена Національної спілки художників України	НХК
---	--	-----

ЗАПОРІЗЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	140-річчя від дня народження Івана Александрова (1875–1936) – вченого, автора проекту Дніпрогесу	НХК
---	--	-----

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	160-річчя від дня народження Наталії Кобринської (1855–1920) – письменниці, організатора жіночого руху	КОМ
	500-річчя від часу надання Магдебурзького права селищу Підкамінь	КОМ

КИЇВСЬКА МІСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	100-річчя від дня народження Олександра Малиновського (1915–1976) – архітектора	МХК
---	---	-----

КІРОВОГРАДСЬКА ДИРЕКЦІЯ

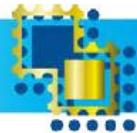
1	275-річчя від часу заснування міста Новомиргород	МХК
---	--	-----

ЛУГАНСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	180-річчя від дня народження Олексія Алчевського (1835–1901) – промисловця, банкіра, мецената	НХК
---	---	-----

МИКОЛАЇВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	Місцева тематика. Собор Різдва Богородиці	МХК
---	---	-----

ОДЕСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	150-річчя від часу створення Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова	МХК
---	--	-----

ПОЛТАВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	170-річчя від дня народження Федора Піроцького (1845–1898) – видатного електротехніка і винахідника	НХК
---	---	-----

РІВНЕНСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	100-річчя від дня народження Ігоря Свєшнікова (1915–1995) – історика, археолога	НХК
---	---	-----

СУМСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	375-річчя з часу заснування смт Краснопілля	НХК
---	---	-----

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	575-річчя з часу заснування смт Козова	МХК
---	--	-----

ХАРКІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	375-річчя з часу заснування міста Змієва	НХК
---	--	-----

ХЕРСОНСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	200-річчя з часу заснування першого середнього навчального закладу – чоловічої гімназії в м. Херсоні (нині – школа-гімназія №20)	НХК
---	--	-----

ХМЕЛЬНИЦЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	125-річчя з часу заснування Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника	НХК
---	---	-----

ЧЕРКАСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	420-річчя від дня народження Богдана Хмельницького – гетьмана України	МХК
---	---	-----

ЧЕРНІВЕЦЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	150-річчя від дня народження Миколи Івасюка (1865–1937) – художника історичного жанру, автора поштових марок Української Народної Республіки	КОМ
---	--	-----

ЧЕРНІГІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

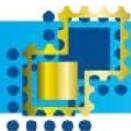
1	Місцева тематика. Собор Різдва Пресвятої Богородиці, м. Прилуки	НХК
---	---	-----

ПРОПОЗИЦІЙ ІНШИХ УСТАНОВ

1	100-річчя від дня народження Петра Тронька (1915–2011) – академіка, Героя України	МХК
2	100-річчя з часу заснування Національного університету водного господарства	НХК
3	175-річчя з дня виходу «Кобзаря» Тараса Шевченка	КОМ
4	25-річчя з часу заснування Національного олімпійського комітету	НХК
5	300-річчя від дня народження Митрополита Іgnatia Mariupol'skogo	КОМ
6	120-річчя від дня народження Леоніда Утьосова	КОМ
7	80-річчя від дня народження Людмили Гурченко	НХК

ЗАГАЛЬНА ТЕМАТИКА

1	З Новим роком та Різдвом Христовим!	МХК
2	З 9 Травня!	НХК
3	Офіційна символіка	МХК
4	Зі святом!	
5	Флора та фауна України	МХК

НОВИНИ ВІД УКРПОШТИ

Позапланові випуски

1	100-річчя від дня народження Якова Гніздовського	МХК
2	Серія «Героям слава!» «Кривоносов Сергій»	МХК
3	Серія «Героям слава!» «Майборода Дмитро»	МХК
4	Серія «Героям слава!» «Аніщенко Олександр»	МХК
5	Серія «Героям слава!» «Лужевський Руслан»	МХК
6	600-річчя надання м. Рогатину магдебурзького права	КОМ

Протягом року можливі зміни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРОВЕДЕННЯ СПЕЦПОГАШЕНЬ НА 2015 РІК

ВІННИЦЬКА ДИРЕКЦІЯ

№	Тематика
1	160-річчя від дня народження Явдохи Зуїхи (1855–1935) – народної співачки, носія українського фольклору

ВОЛИНСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	675 років з часу княжині Любарті Гедеміновича в Луцьку
---	--

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	275 років з часу заснування смт Томаківка
---	---

ДОНЕЦЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	«Дні Ханжонкова»
---	------------------

ЗАКАРПАТСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	90-річчя від дня народження Василя Габди (1925–2003) – народного художника України, члена Національної спілки художників України
---	--

ЗАПОРІЗЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	140-річчя від дня народження Івана Александрова (1875–1936) – вченого, автора проекту Дніпрогесу
---	--

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

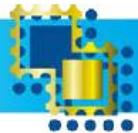
1	160-річчя від дня народження Наталії Кобринської – письменниці, організатора жіночого руху
---	--

КИЇВСЬКА МІСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	100-річчя від дня народження Олександра Малиновського (1915–1976) – архітектора
2	25-річчя з часу заснування Національного олімпійського комітету

КІРОВОГРАДСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	275-річчя від дати заснування міста Новомиргорода
---	---

ЛУГАНСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	180-річчя від дня народження Олексія Алчевського (1835–1901) – промисловця, банкіра, мецената

ЛЬВІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	500-річчя надання Магдебурзького права селищу Підкамінь

ОДЕСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	150-річчя від дня створення Одеського національного університету ім. І.І. Мечникова
2	120-річчя від дня народження Леоніда Утьосова

ПОЛТАВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	170-річчя від дня народження Федора Піроцького (1845–1898) – видатного електротехніка і винахідника

РІВНЕНСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	100-річчя від дня народження Ігоря Свєшнікова – історика, археолога

СУМСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	375-річчя з часу заснування смт Краснопілля

ТЕРНОПІЛЬСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	575-річчя з часу заснування смт Козова

ХАРКІВСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	375-річчя з часу заснування міста Змієва

ХЕРСОНСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	200-річчя з часу заснування першого середнього учебного закладу – чоловічої гімназії в м. Херсоні (нині школа-гімназія №20)

ХМЕЛЬНИЦЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	125-річчя з часу заснування Кам'янець-Подільського державного історичного музею-заповідника

ЧЕРКАСЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	420-річчя від дня народження Богдана Хмельницького – гетьмана України

ЧЕРНІВЕЦЬКА ДИРЕКЦІЯ

1	150-річчя від дня народження Миколи Івасюка (1865–1937) – художника історичного жанру, автора поштових марок Української Народної Республіки

ПОЗАПЛАНОВІ

1	600-річчя надання м. Рогатину Магдебурзького права
2	100-річчя від дня народження Якова Гніздовського

Протягом року можливі зміни

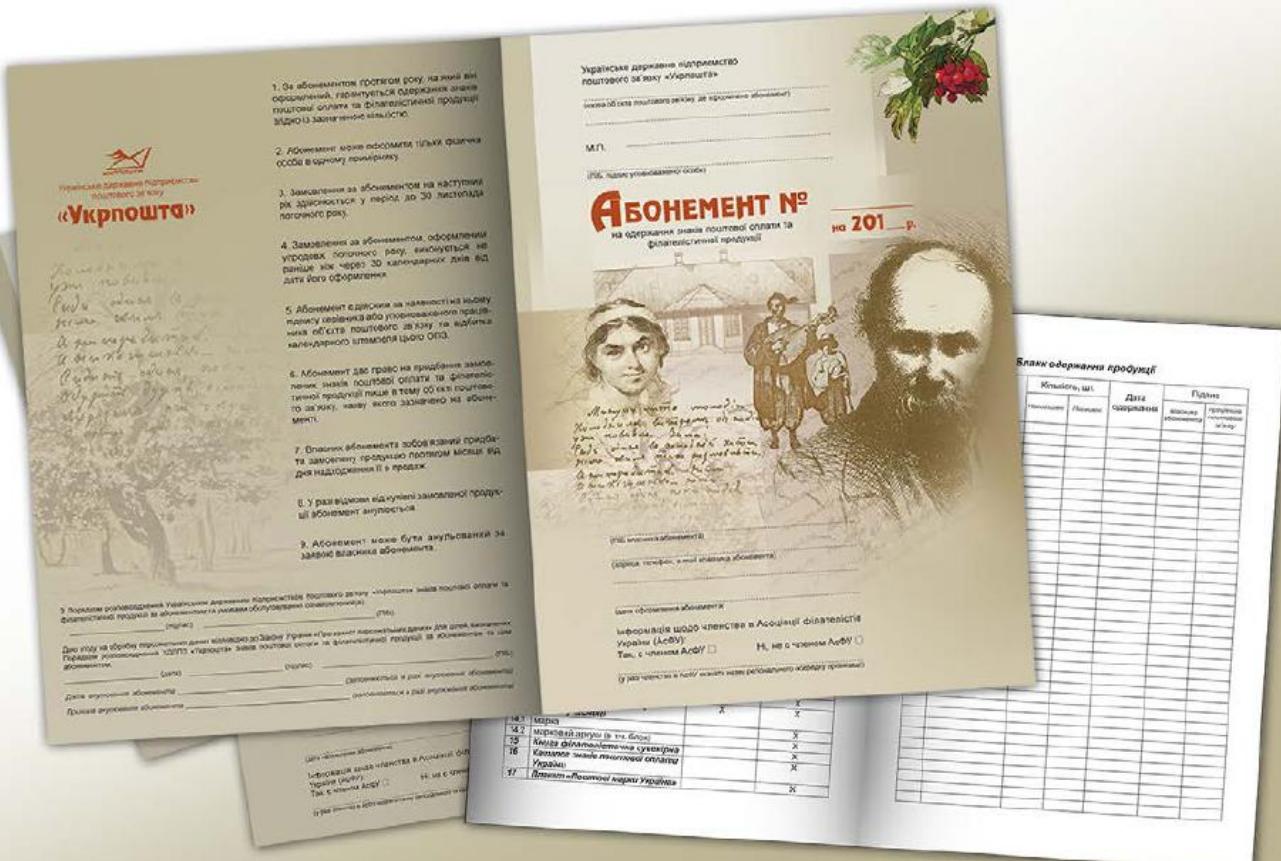

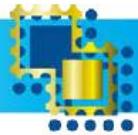
НОВИНИ ВІД УКРПОШТИ

НОВЕ В ОБСЛУГОВУВАННІ ЗА АБОНЕМЕНТОМ

Наприкінці 2014 р. завершено кампанію з оформлення абонементів на отримання знаків поштової оплати та філателістичної продукції. Ця кампанія була традиційною, але дещо відрізнялася від попередніх. Зокрема, змінився Порядок розповсюдження Українським державним підприємством поштового зв'язку «Укрпошта» знаків поштової оплати та філателістичної продукції за абонементом (документ затверджено наказом УДППЗ «Укрпошта» від 20.10.2014 р. № 756).

Згідно з Порядком власник абонемента має гарантоване право на отримання замовлених знаків поштової оплати та філателістичної продукції впродовж місяця з дати їх випуску. Водночас він зобов'язаний своєчасно викуповувати замовлену продукцію, інакше – абонемент буде скасовано.

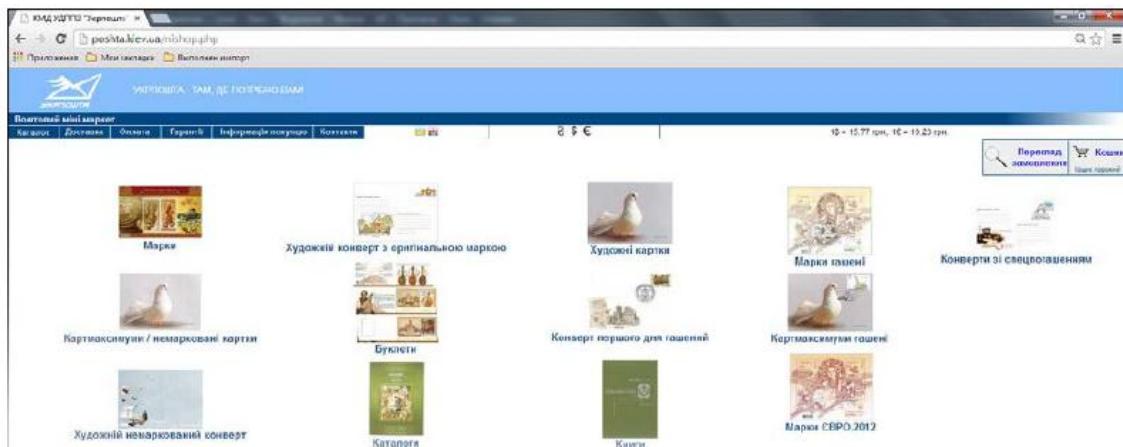
З 2015 року власникам абонементів буде запропоновано деякі новинки: наприклад, ексклюзивну продукцію, випущену лімітованим тиражем, тощо. Причому певну перевагу матимуть члени Асоціації філателістів України. За умови належного оформлення абонемента з наданням підтверджуvalьних документів про членство в АсФУ (копія, завірена власним підписом) такий споживач матиме змогу придбати ексклюзивну продукцію (в разі її випуску підприємством) у подвійній кількості.

Варто пам'ятати, що абонемент є підставою для виготовлення низки інших видів продукції, а отже, формування тиражів конвертів «Перший день», маркованих і немаркованих конвертів зі спеціальними погашеннями, погашених поштових марок, картмаксимумів та ін. Така продукція виготовляється спеціально для власників філателістичних абонементів і реалізовується зазвичай лише цій категорії споживачів. Тож під час оформлення слід уважно замовляти продукцію, щоб уникнути будь-яких непорозумінь надалі.

У перспективних планах підприємства – впровадження он-лайн абонемента. Реалізація цього проекту планується на базі Київської міської дирекції. Он-лайн абонемент буде спрямовано на споживачів, котрі бажатимуть обслуговуватися дистанційно та отримувати замовлену продукцію поштою.

Охочі висловити побажання щодо вдосконалення порядку реалізації продукції за абонементом можуть надсилати свої пропозиції на скриньку: filatelia@ukrposhta.com

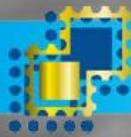
ПОШТОВИЙ МІНІ-МАРКЕТ УКРПОШТИ

Поштовий міні-маркет Укрпошти (<http://poshta.kiev.ua/nishop.php>) – це можливість замовити українські поштові марки та філателістичну продукцію, не виходячи з дому.

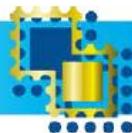
Доставка продукції здійснюється як по території України (в т.ч. кур'єрською службою Укрпошти), так і за її межі. Спосіб оплати замовлення – за допомогою кредитної картки або шляхом безготівкового розрахунку.

У міні-маркеті представлено широкий асортимент поштових марок та блоків, конвертів «Перший день», картмаксимумів, каталогів знаків поштової оплати, філателістичних книг. Асортимент маркету постійно оновлюється новими випусками продукції.

ЗА КУЛІСАМИ МАРКОВИДАННЯ

ЮРІЙ ЛОГВИН: «ВИПУСК КОЖНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МАРКИ БУВ ДЛЯ НАС СВЯТОМ»

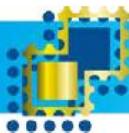
З 1 по 12 грудня 2014 р. в Будинку зв'язку м. Києва проходила виставка колекції українського філателіста Євгена Тупчія, який представив громадськості художні ескізи і поштові марки незалежної України, виготовлені за сюжетами відомого українського художника Юрія Логвина. Даная

експозиція здобула золоту медаль на регіональній філателістичній виставці в Чернівцях у листопаді 2014 р. На виставковому стенді були представлені ескізи до стандартних випусків «Старожитня Україна» та поштові марки серії «Гетьмани України», «Історія війська в Україні», «Українська хата», «Млинни України» та багато інших. Аби дізнатися про життєвий і творчий шлях митця, ми зустрілися особисто з автором робіт, представлених на виставці, – Юрієм Логвином.

– Юріо Григоровичу, завдяки Вашому таланту скарбниця української філателії поповнилася марками, за сюжетами яких можна вивчати історію нашої держави. Чи припускали Ви, що станете автором перших марок незалежної України? Які були для того передумови?

– Марками я почав захоплюватися з дитинства, почалося все з того, що восени 1945 р. батько забрав нас із мамою та бабусею із села до Києва. Коли він повернувся з війни, зі мною сталося велике потрясіння. Уявіть, мені шість років, раптом до хати заходить якийсь чоловік, виснажений, худий, давно не голений, в шинелі із сидором через плече, у військовому картузі. Він простягає до мене руки, а я не знаю, як себе вести. Я розгубився, але невдовзі ми порозумілися.

Разом із батьком ми ходили на поштamt, який розміщувався неподалік від нинішнього готелю «Україна» і був єдиним цілим будинком на лівому боці Хрещатика. Друга сторона вулиці також була розбомблена вщент. На поштamt збиралися філателісти різного віку, серед яких було багато маленьких хлопчаків-сиріт. Незважаючи на важкий період руїнації та голоду, ми захоплювалися марками. Пам'ятаю, хтось із підлітків постійно приходив на поштamt із великою командирською валізою, доверху набитою марками без клясерів. Якось мені навіть пощастило здобути марки, зроблені двома корифеями українського мистецтва – Нарбутом і Середою.

ЗА КУЛІСАМИ МАРКОВИДАННЯ

У ті часи не заведено було говорити, що деякі бійці Червоної армії, які побували в Німеччині, серед трофеїв мали колекції марок та інших коштовних предметів колекціонування. Німці завжди вважалися «найфілателістичнішою» нацією. Мабуть, лише мешканці туманного Альбіону можуть скласти їм гідну конкуренцію в цьому захопленні.

Зі своєї стипендії батько виділяв гроші, і час від часу ми купували нові випуски вітчизняних марок. Також ми відвідували бібліотеку Академії архітектури, яка до 1947 р. отримувала закордонні журнали. На обкладинках були наклеені французькі, англійські, американські марки. Батько випрошуував їх для мене. То була велика знахідка в ті часи.

У шкільні роки мене приваблювали екзотичні марки колоніальної Гвінеї, Конго, Марокко, Алжиру, Лівану чи Барбадосу, але десь із 14 років моє захоплення філателією скінчилося, бо я дуже захопився малюванням і мені стало не до марок.

– Як відбувалося Ваше творче зростання як художника?

– Батько був видатним архітектором, доктором мистецтвознавства і вважався одним із кращих знавців українського мистецтва, живопису, архітектури, скульптури, графіки. Свого часу він об'їздив Україну вздовж і впоперек на автобусах, поїздах, вантажних авто, конях, волах і багато пройшов пішки. Згодом він написав «Архітектурний путівник по Україні та Молдові» та фундаментальну річ «По Україні».

З батьком я бував у Карпатах, на Поділлі, Буковині, на Волині в Козацьких могилах, в Києві ми ходили до Києво-Печерської лаври і Видубицького монастиря. Там, де зараз Успенський собор, раніше була купа битої цегли і стирчав лише один стовп із куполом. Я забираюся на ті кучугури і малював місцеві краєвиди.

Одного разу хтось побачив мої роботи і, порівнявши їх з етюдами моого батька, сказав, що він доробляв мої етюди. То була неправда, але після того випадку батько запропонував мені сідати не поруч, а перед ним.

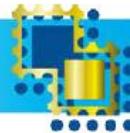
Батько був для мене мовчазним прикладом, ніколи не заважав мені і не намагався впливати на мою творчість. Натомість запропонував піти на гурток малювання до Палацу піонерів, який розміщувався біля Михайлівського монастиря. Там, в одній із темних кімнат, куди ніколи не заглядали сонячні промені, ми сиділи і писали акварелі.

– Якими були Ваші вчителі під час академічного навчання?

– На кожному етапі життєвого шляху мені пощастило стрічати велику кількість чудових, талановитих людей. У Палаці піонерів наш керівник, Олександр Новіков, не вирізнявся видатними здібностями, але був справжнім ентузіастом, опікувався нами

ЗА КУЛІСАМИ МАРКОВИДАННЯ

як власними дітьми, любив мистецтво і допомагав кожному, хто прагнув розвинути свої здібності.

Потім була художня школа-інтернат, яка розміщувалася в будівлі художнього інституту. Ми вчилися на четвертому поверсі, а ще вище під дахом був гуртожиток. Там, в одній кімнаті жили хлопці від 11 до 16 років. То був надзвичайно складний, але корисний життєвий період, подолавши який, я вступив до художнього інституту на графічне відділення живописного факультету, де викладали Олександр Данченко, Георгій Якутович, Григорій Гавриленко. То була трійця справжніх шістдесятників. Кожен із них у своїй творчості намагався зробити щось нове й цікаве, не пориваючи з традиціями.

Гавриленко був теоретиком і практиком різних творчих і наукових пошуків, вивчав, як ведуть себе світло й тінь у різних умовах, експериментував з кольорами. Його роботи викликали люту ненависть у соцреалістів, які, по суті, мали примітивні погляди. Григорія Івановича буквально викинули з інституту, але він пішов не один. На знак протесту разом із ним навчальний заклад залишили Олександр Данченко і Георгій Якутович.

Після того випадку моїм керівником став нащадок німецької художньої школи, чудовий експресіоніст Василь Касіян – надзвичайно неординарна особистість, який досконало й блискуче володів будь-яким видом художньої техніки. Свого часу він учився в Празі, в славетного гравера й графіка Макса Швабінського, який був учнем Макса Клінгера, що, у свою чергу, переймав досвід в Адольфа фон Менцеля.

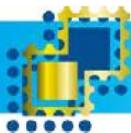
На схилі життя з Василем Касіяном трапилася курйозна і, на мій погляд, трагічна річ. За багаторічну практику нашему наставнику не довелося намалювати жодної оголеної натури. Усе життя він малював партійних діячів і створював чудові гравюри, на яких були виражені комуністичний оптимізм, віра в «світле» майбутнє, любов до праці та ідеології, а також ілюстрував жахливі й непривабливі сцени з творів Василя Стефаника й Івана Франка. В поважному віці у період важкої хвороби, перебуваючи на території лікарні, Василь Касіян узявся за цеглу і почав розмальовувати бетонні стіни паркану зображеннями оголених жінок. Вийшли непогані роботи, так говорили

люди, які сфотографували ці архітвори.

– Вам, на відміну від вашого наставника, вдалося зобразити на папері багатьох жінок. Яке місце у Вашому житті та творчості посідає жінка?

– Перші шість років життя я зростав у жіночому товаристві. Майже всю війну разом із мамою та бабусею ми перебували на Полтавщині. Вони були для мене справжніми янголами-

ЗА КУЛІСАМИ МАРКОВИДАННЯ

охоронцями, особливо бабуся. У голодні часи кращі шматочки, власне крихи, лишали мені. Потім вже в Києві бабуся купувала на Житньому ринку коноплі, прокручувала їх на м'ясорізці і з цієї маси та чорного хліба робила бутерброди. Ті ж коноплі друга бабуся, мама моого тата, заливала окропом, варила, а потім знімала піну, якою начиняла вареники чи пиріжки. Це старовинна українська страва, яка зветься «урда».

І мама, і бабуся не розлучалися з батьківськими книжками, серед яких були чотири важкі томи «Майстри мистецтва про мистецтво». У тому чотиритомнику було безліч робіт видатних художників, починаючи від Дюрера і закінчуєчи Полем Гогеном, Ван Гогом і Сезаном, зображені оголених жінок часів Ренесансу, XVII і XVIII ст. Оскільки зображення оголених жінок чергувалися з пейзажами, портретами і натюрмортами, «голизна» вкарбувалася в мою дитячу голову як річ природна й обов'язкова для будь-якого художника, як фундаментальна тема для мистецтва. Коли я почав малювати оголених жінок з натури, між нами були робочі стосунки зі взаємною повагою, дружні стосунки, позбавлені вульгарності. Історію стосунків з моїми моделями я виклав у книзі «Мої Дікамерони».

Деякі знавці мистецтва стверджують, що справжній художник має присвятити все життя мистецтву, що передбачає самотність. Це дурниці. У більшості світових геніїв живопису були «янголи-охоронці» в особі дружин, коханок чи просто подруг. Вінсента Ван Гога, наприклад, постійно підтримував його брат Теодор, Полю Гогену допомагали прості люди на Таїті. Без людської підтримки не відбулося б творчого зростання того ж Ніко Піросмані або геніального Анрі Руссо. Особисто для мене на різних етапах життя моїми янголами-охоронцями були жінки.

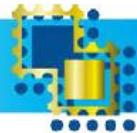
– Період творчої зрілості був непростим для багатьох митців, чи відчували Ви вплив комуністичної ідеології на Вашу творчість?

– Вона мені не допомагала і не заважала. Я відтворював буденне життя простих людей, сільські пейзажі або цікаві історичні моменти. Водночас, підлабузником я ніколи не був і додогодти начальству не прагнув. Всі знали, що я непоступлива людина, але поважали за це.

Для підготовки та захисту дипломної роботи я вирішив створити гравюри на дереві до незакінченої повісті Григорія Косинки, репресованого й страченої чекістами в 1934 р. Коли Василь Касіян дізнався про мій вибір, він поморщився, похитав головою, намагався відмовити мене, але я наполягав на своєму. Василь Ілліч дав адресу родичів і вдови письменника, яка до того часу повернулася із заслання. Я жив у селі в сестри Григорія Косинки певний час, збирав необхідні матеріали.

Незважаючи на копітку працю і на

те, що на захисті диплома я подарував членам комісії мою другу дитячу книжку «Алі мореплавець» з моими ж малюнками, – тріумфу не вийшло, і мені поставили четвірку. Сильно я не засмутився, бо займався тим, що мені надзвичайно подобалося.

По закінченні інституту певний час мені довелося працювати на студії науково-популярних фільмів, але в тому веселому колективі телевізійників відчув себе чужою людиною і пішов звідти.

За ідеологією комуністичної партії всі були зобов'язані працювати і мати трудову книжку. Такого обов'язку були позбавлені члени творчих спілок, композиторів, архітекторів, художників, письменників. Вони могли працювати за угодами, де і скільки вони хотіли. Я намагався вступити в Спілку художників, але мені заважали люди, які погано ставилися до батька. Його громадська активність, обраний напрям у мистецтві дратували багатьох «колег по цеху» – завзятих реакціонерів. Вони не могли завадити його ініціативам, бо Григорій Логвин мав на той час великий авторитет. Недоброзичливці були змушені виплескувати своє роздратування на мене.

Отже, через три місяці після моєго звільнення з кіностудії до квартири мами стукали представники відповідних органів і питали, чому її син займається дармоїдством. Мама відповіла, що я задіяний у багатьох сферах діяльності, друкуюся в газетах.

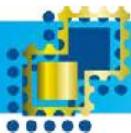
– Чи гостро відчувається різниця між сучасними художниками і поколінням Ваших сучасників?

– Наше покоління художників надзвичайно відрізняється від нинішнього. Сучасні митці користуються новітніми технологіями, працюють із комп'ютерами, використовують готові рішення, через що їхня підсвідомість і внутрішній світ залишаються поза мистецтвом. Митці попередніх поколінь, хоча б от архітектори: Самойлович, Дмитро Яблонський, Микола Оніщенко, Мусій Катернога і мій батько були різними за жанрами і характерами, але однаково пожадливі до кожної хвилини життя, сенс якого полягав у любові до своєї праці й творчості.

– За яких обставин Вам запропонували виготовити перший ескіз для поштової марки незалежної України?

– У 60 – 70 рр. я активно працював із тиражною графікою, виготовляв багато гравюр і роздавав їх. Люди раділи моїм роботам, коли отримували їх у подарунок і приязно сприймали мене.

ЗА КУЛІСАМИ МАРКОВИДАННЯ

На одному із званих обідів, де я в черговий раз роздарував свої гравюри, я познайомився з Володимиром Бишевським. Він був військовим лікарем, працював у гарячих точках закордоном, захоплювався колекціонуванням марок. Через чимало років він зателефонував мені і сказав, що починається організація випуску української марки. Ми зустрілися, і Володимир Анатолійович познайомив мене з тодішнім головою Асоціації філателістів України Володимиром Бехтіром.

Філателісти збиралися на Поштовій площі в Поштовому будинку. То була спілка цікавих освічених людей, чудових знавців свого захоплення. Познайомившись із Бехтіром, я потрапив на прийом до заступника міністра зв'язку Миколи Стародуба. Він подивився мої роботи і попросив створити композицію, яка гідно представлятиме Україну.

Оскільки наша держава є країною землеробів зі стародавньою, багатою культурою, я запропонував створити блок із 12 стандартних марок, на кожній із яких зображенеться праця і традиції українців з різних регіонів. Водночас я висунув умову, щоб жоден художник не бачив виготовлених мною ескізів. Я не знав, хто буде присутній на Художній раді, і через постійний конфлікт з деякими представниками Спілки художників до моєї роботи могло бути переджено ставлення.

Коли етнографічні сюжети «Давня Україна» були готові, на Художній раді відбулося гаряче обговорення, під час якого не обійшлося без критики. На зустрічі були присутні представники Міністерства зв'язку, художники й редактори, працівники пошти, члени редакційної колегії. Я відстоював своє творіння запекло. Це, звичайно, справило погане враження на членів Художньої ради, але кілька осіб мене підтримували. Врешті ескіз було затверджено.

На етапі виготовлення марки виявилося, що в Україні немає власної поліграфічної бази, і марки доведеться друкувати в Москві за стандартами СРСР. Оскільки радянські марки були вдвічі менші, ніж я розраховував ескізи, довелося все переробляти в менших масштабах. Це зменшило декоративну привабливість витворів, бо кожна марка спочатку була обрамлена візерунком, характерним для кожного регіону України. Від цієї деталі, на жаль, ми були змушені відмовитися.

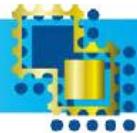
Потім розпочалася постійна співпраця, з'явилися марки серії «Гетьмані України», «Історія війська в Україні» тощо.

– Наскільки було технічно складно виготовляти ескізи для марок?

– Попередній досвід допоміг мені, адже кліше гравюри виготовляються у дзеркальному відображені. В процесі роботи з ескізами для марок я чітко уявляв, як виглядатиме результат у мініатюрі. Я робив одну матрицю, а з неї кілька відбитків, подекуди до десяти одиниць, багато разів підбираючи кольорову гаму. Якщо мене щось не задоволяло, вирізав фрагмент, доробляв його і повертає на місце.

– За яких умов, на Ваш погляд, можлива перспектива розвитку філателії в Україні з точки зору бізнесу?

– Люди, які вважають філателію в Україні великим бізнесом, глибоко помиляються. Про філателістичний бізнес можна говорити в Англії, Німеччині чи, наприклад, у США. За часів, коли розрахунковою валютою в Німеччині була марка, грошовий обіг

німецьких філателістів за один рік становив 2 млрд марок. В Англії та Сполучених штатах ситуація схожа. В Україні немає справжнього ринку.

Нині ентузіазм і зацікавленість людей до колекціонування марок не зменшилися, але кожна пропозиція має бути підкріплена мотивами щодо купівлі продукту. Пересічний колекціонер будь-якого віку та соціального статусу повинен мати можливість і бажання купити марку. Для цього пошта має створювати передумови, свідомо формувати об'єктивну цінність свого продукту і намагатися зменшувати його вартість.

Марка є матеріальним скарбом, якщо вона охоплює період історії держави, фольклор і традиції народу, представляє всю марковану продукцію країни за певний період існування держави. Марка, яка відтворює та зберігає історію людства, може передаватися у спадщину як цінна річ.

– Ваші друзі та прихильники стверджують, що Ви надзвичайно цікавий співрозмовник, а Ваша творчість пронизана глибоким життєвим змістом. А ким для Вас є Ваші друзі?

– Друзі для мене завжди були підтримкою як у фізичному, так і духовному житті. Деякі з них, на превеликий жаль, рано пішли з життя. Біда полягає в тому, що більшість моїх друзів і шанувальників були набагато старшими за мене. Були серед них лікарі, які буквально рятували мені життя.

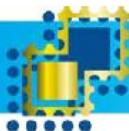
Під час роботи над марками мене оточували чудові люди: Любомир Пиріг, Валерій Чередниченко, покійний Володимир Бехтір, велиki ентузіасти, віддані своїй справі, Євген Петрович Тупчій, який завжди був поряд і допомагав мені завжди і безкорисливо. Без його підтримки мені було б важко втілювати свої ідеї. Випускожної української марки був для нас святом.

– Чи є серед Ваших робіт такі, що можна вважати легендарними?

– На Гуцульщині в селі Ворохта була хата, яку я намалював 11 лютого 1952 р., під час однієї з наших спільніх подорожей із батьком. Він фотографував, а я малював. Цей дитячий малюнок був використаний через 58 років як ескіз для виготовлення поштової марки. Я не робив жодних доповнень. Все було зроблене з олівцевого малюнка. Гадаю, саме цю марку із серії «Хати України» можна віднести до легендарних робіт.

*Вів бесіду
Борис ГРИЩЕНКО*

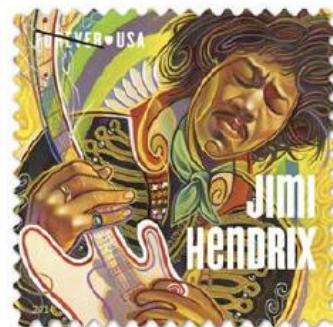

ПОШТОВІ МАРКИ НА САМОКЛЕЮЧОМУ ПАПЕРІ

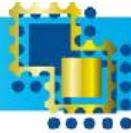
Поштова марка на самоклеючому папері — це марка з контактним клеєм, який не потребує зваження для приkleювання до паперу.

Марки на самоклеючому папері вперше були емітовані країнами з тропічним кліматом – Сьєрра-Леоне (в лютому 1964 р.) і Тонга (у квітні 1969 р.) через намагання уникнути склеювання, яке траплялося з традиційними поштовими марками в умовах підвищеної вологості.

Перша спроба Поштової адміністрації США здійснити випуск марок на самоклеючому папері була здійснена в 1974 р. емісією 10-центової марки з флюгером у формі голубки, яка невдовзі втратила колір через неміцність клею. Лише через 18 років Поштова адміністрація США здійснила другий випуск поштової марки такого типу. Філателісти критикували цей формат, оскільки такий клеєвий шар з часом надавав маркам жовтуватого кольору. Також з'ясувалося, що марки на самоклеючому папері важко знімати з конвертів і зберігати в первісному вигляді. За межами філателістичної спільноти випуск таких поштових марок був схвалено оцінений як більш зручний у використанні. З 2002 р. майже всі нові поштові марки Поштової адміністрації США випускаються на самоклеючому папері.

ЗА КУЛІСАМИ МАРКОВИДАННЯ

2014 року таке ноу-хау презентувала громадськості й Українська пошта. Вперше в історії вітчизняного марковидання 22 грудня 2014 р. було введено в обіг стандартну поштову марку на самоклеючому папері. Тираж випуску становить 2 млн примірників і є експериментальним – для вивчення попиту ринку на такий вид поштових марок. Марки реалізуються у всіх відділеннях поштового зв’язку. Враховуючи досвід інших країн, сподіваємось, що марки на самоклеючому папері стануть в нагоді насамперед клієнтам, які пересилають великі обсяги письмової кореспонденції. В планах Укрпошти на 2015 рік – випуск художньої поштової марки на самоклеючому папері.

Стандартна поштова марка № 1418 «Дуб звичайний» на самоклеючому папері.

Номінал марки – 2,00 грн.

Формат марки – 22x26 мм.

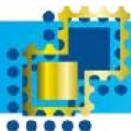
Перфорація: просічка хвиляста з шагом 2 мм.

Кількість марок в аркуші – 10 (5x2).

*На марці № 1418 зображене листок та плоди дуба звичайного,
текст «УКРАЇНА UKRAINA».*

Художник марки Володимир Таран.

Марка – багатоколірна; спосіб друку – офсет.

ШКОЛА ЮНОГО ФІЛАТЕЛІСТА

РОБОТА З ЮНИМ ПОКОЛІННЯМ – НАШ ПРІОРІТЕТ!

У 2014 р. завдяки співпраці Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» з Асоціацією філателістів України та Інститутом інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти та науки України схвалено навчальну програму з позашкільної освіти гуманітарного напряму «Юні філателісти».

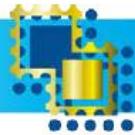
З огляду на це регіональні дирекції Укрпошти спільно з місцевими осередками АсФУ розпочали активну роботу з управліннями освіти та навчальними закладами з метою впровадження в навчально-виховному процесі гуртків юних філателістів. Ідея досить амбітна і надзвичайно корисна – адже філателія як інтелектуальне й пізнавальне захоплення потенційно сприятиме не лише формуванню в дітей уявлень про світ, а й допомагатиме у вивченні багатьох предметів.

З метою популяризації цього напряму працівники Укрпошти та філателісти наполегливо працюють з дітьми, залучаючи їх до різноманітних акцій та конкурсів, проводячи бесіди та презентації в школах тощо.

Вартий наслідування позитивний досвід роботи Вінницької дирекції Укрпошти спільно з місцевим осередком АсФУ. Інженер відділу технології послуг Ганна Шевченко та голова Вінницького обласного Товариства АсФУ Олександр Поляковський або інший представник АсФУ Вінницької області проводять презентації філателії та гуртка «Юні філателісти» у школах. Нині охоплено 5-8-і класи шкіл. Про зацікавлення учнів представленим матеріалом та добре підготовленою інформацією промовисто свідчать фотографії цих заходів.

ШКОЛА ЮНОГО ФІЛАТЕЛІСТА

Крім того, організовано проведення Вінницької обласної філателістичної пересувної виставки «Назустріч 100-річчю Української марки 2014–2018».

З приводу цього заходу в червні 2014 р. введено в дію спеціальний поштовий штемпель постійної дії «До 100-річчя української поштової марки». Урочисте представлення відбулося в приміщенні Вінницького обласного краєзнавчого музею у відділі новітньої історії.

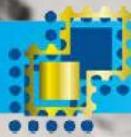
Протягом червня – вересня 2014 р. виставку відвідали учні шкіл м. Вінниці. Потім пересувна виставка упродовж 2014 р. «подорожувала» областю і « побувала» в музеї історії авіації та космонавтики України ім. О. Можайського (смт Вороновиця Вінницького р-ну); у музеї «Літературна Немирівщина» (м. Немирів); у музеї школи-колегіуму ім. В. Липківського (м. Липовець); в районній бібліотеці м. Тульчина. Надалі «мандріватиме» районними центрами Вінницької області й до 2018 р. має охопити понад 20 найбільших населених пунктів.

У м. Вінниці в приміщенні Центральної бібліотеки ім. Бевза організовано роботу гуртка юних філателістів, який веде філателіст і колекціонер м. Вінниці Микола Кондратюк.

Гуртки юних філателістів працюють у Львові в загальноосвітній середній школі №8, школі-гімназії №11 та загальноосвітній середній школі №6, у «Будинку творчості школярів» (м. Броди, Львівська обл.). Для проведення занять у зазначених гуртках до роботи залучено досвідчених філателістів Львівщини Василя Прухницького та Віталія Куща.

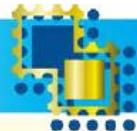
У низці дирекцій Укрпошти практикуються постійні екскурсії для школярів до об'єктів поштового зв'язку, під час яких відбувається ознайомлення з асортиментом філателістичної продукції, особливостями роботи пошти, із сучасними захопленнями на кшталт Посткросінгу та багато інших цікавих заходів.

НАРОДЖЕНИ В УКРАЇНІ

МИСТЕЦЬКИЙ ЮВІЛЕЙ

ЯКІВ ГНІЗДОВСЬКИЙ: ХУДОЖНИК, ЩО СТВОРЮВАВ ІКОНОСТАСИ І МАЛЮВАВ ОВЕЦЬ

Наприкінці грудня минулого року в приміщенні Чернівецької дирекції відбулося урочисте відкриття освячення каплиці св. Миколая. Каплицю оздоблено полотнами всесвітньо відомого українського художника Якова Гніздовського, яому 27 січня ц.р. виповнилося б 100 років з дня народження. Це, зокрема, створені митцем у Нью-Йорку в 1982 р. шедеври, які увійшли до «Історії української ікони»

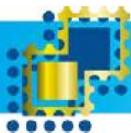
Х – ХХ ст.»: «Хрещення Христова в Йордані», «Благовіщення», «Стрітення Господа»; намісні ікони: «Христос і Богородиця», «Святий Микола і святий Володимир», «Вознесіння Христова», «Різдво Христове».

Ta не лише каплиця поєднує творчість митця з поштою. У 50 – 60-х роках ХХ ст. художник створив зображення кількох марок так званої пластової пошти. I ми сподіваємося, що коли-небудь його творчий доробок буде вшановано й на справжніх знаках поштової оплати, які випускає Укрпошта.

Його цікавило тільки мистецтво

Народився майбутній графік, кераміст і мистецтвознавець 27 січня 1915 р. в с. Пилипче, нині Борщівського району Тернопільської області. Навчався у Чортківській гімназії, з 1933 р. – у Львівській духовній семінарії. У Львові мешкав у гуртожитку в одній кімнаті зі студентами, пов’язаними з українським підпіллям. Навесні 1934 р. польська поліція влаштувала в гуртожитку обшук, під час якого були знайдені пропагандистські листівки. Якова заарештували за підозрою в участі нелегального гуртка. Він провів у в’язниці кілька днів. Під час суду свідчив, що не мав стосунку до політичної діяльності своїх сусідів із гуртожитку. Його попросили показати записну книжку й виявили, що під час засідання він намалював усіх, хто перебував у залі суду. Це справило велике враження на присутніх, стало зрозуміло, що Гніздовського ніщо не цікавить, крім мистецтва. Всі обвинувачення з художника були зняті.

НАРОДЖЕНИ В УКРАЇНІ

З 1938 р. навчався у Варшавській академії мистецтв, затім – у Загребській академії мистецтв (Хорватія). Виїхавши із Загреба в 1944 р., опинився в таборі для переміщених осіб поблизу Мюнхена, де пробув до 1949 р. Того ж року переїхав у США, оселився в місті Сент-Пол (Міннесота), став дизайнером у рекламній фірмі. 1950 р. переїхав у Нью-Йорк. Удосконалював майстерність у Парижі.

Схильність до малювання виявилася в Якова ще під час навчання в гімназії: це були невеликі начерки людей, пейзажів, домашніх тварин. У Львові Гніздовський активно пірнув у художнє життя міста, вступивши в молодіжне крило Асоціації незалежних українських митців. Його залучили до ілюстрування львівської газети «Новий час» і журналу «Комар». Талант молодого графіка оцінив меценат і великий знавець мистецтва митрополит Андрей Шептицький, який надав Гніздовському стипендію для продовження художньої освіти у Варшавській академії мистецтв.

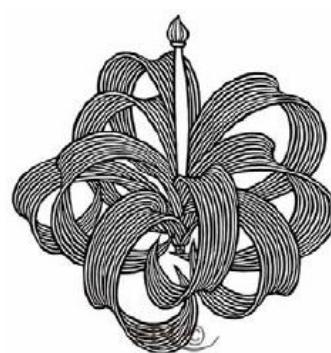
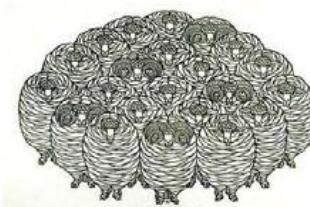
Навчаючись у Загребській академії мистецтва, Гніздовський також займається живописом, ксилографією. Перші роботи з дерева, створені в 1944 р., являють собою етюди фігур. Одна із найоригінальніших ранніх гравюр «Кущ».

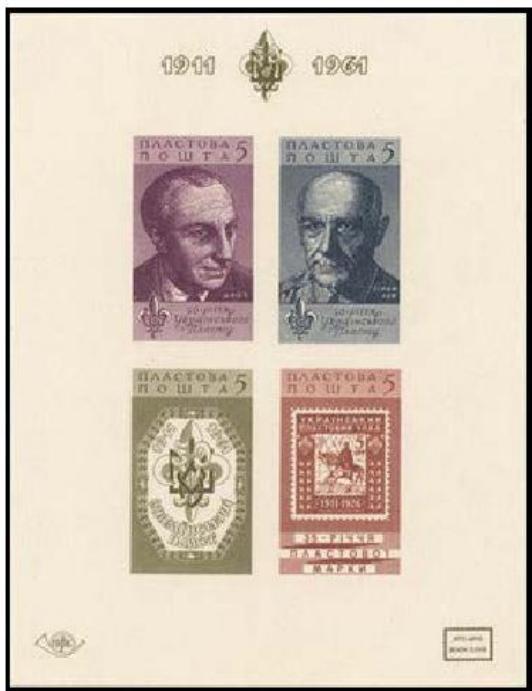
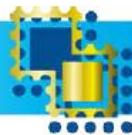
За час, що Гніздовський прожив у таборі для переміщених осіб поблизу Мюнхена, йому вдалося створити лише два дереворізи.

Попри це, він активно займався графікою, працюючи відповідальним художнім редактором українського літературно-художнього щомісячника «Арка», а також ілюструючи популярне серед української діаспори видання «Грань». Крім цього, художник працював над афішами, підручниками, реклами, захоплювався екслібрисами.

Рецепт успіху: кущ, вівця й орангутанг

Дебютне визнання в США художник отримав у 1950 р. на виставці графіки в Міннеапольському інституті мистецтв. За дереворит «Кущ» він одержав другу премію. Друга нагорода була присуджена Гніздовському через кілька тижнів на торгово-промисловій виставці штату Міннесота за картину «Яйця». Ця нагорода підштовхнула його до думки переїхати в Нью-Йорк, щоб займатися виключно мистецтвом.

У США Гніздовський надихнувся японською ксилографією. На своїх роботах з дерева він часто зображував рослини і тварин. Основною причиною цього стала відсутність у художника необхідних коштів для оплати натурщиків після переїзду в Нью-Йорк. Однак те, що спочатку було лише змушену заміною, пізніше стало його основною улюбленою темою. Художник був добре відомий у всіх ботанічних садах Нью-Йорка, там він знаходив добровільних безкоштовних «моделей». Багато таких «моделей» він знайшов у Бронксському зоопарку. Однією з улюблених «моделей» Гніздовського був орангутанг Енді, який жив у «Будинку мавп» Бронксського зоопарку. Коли Енді помер, Бронксський зоопарк одразу ж придбав ксилографію з його зображенням.

Інша улюблена «модель» художника – вівця із зоопарку Бронкса, що позувала для однієї з найвідоміших гравюр Гніздовського «Вівці».

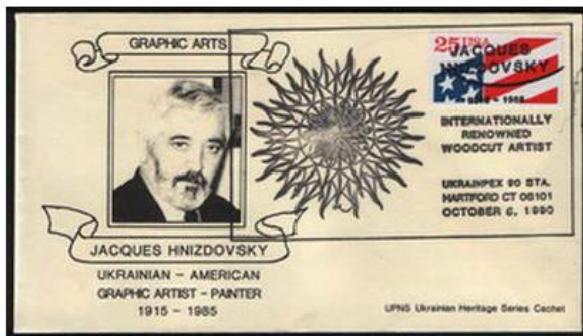
Ця гравюра була зображена на плакаті дуже успішної виставки Гніздовського в галереї Ламлі Казале в Лондоні. Гніздовський різав переважно на вишні, груші, буку або яблуні. Більшість ксилографій художника була надрукована на васі (японському рисовому папері).

У 1954 р. відбулася його перша персональна виставка в США. Остаточне визнання майстерності Гніздовського в США відбулося, коли галерея Асоціації американських мистців у Нью-Йорку купила 220 відбитків його серії дереворізів «Сосни».

Від дереворита – до малюнка марки

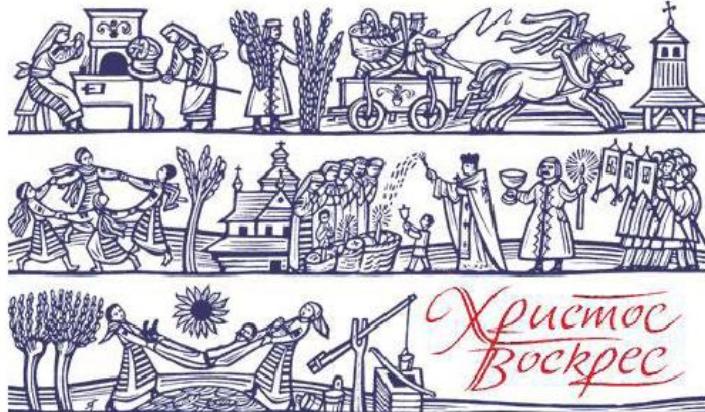
Марки пластової пошти – непоштові марки, які видавалися різними осередками української скаутської організації «Пласт» за кордоном, починаючи з 1926 р.

Коли філателісти говорять про непоштові марки, то мають на увазі марки, не призначені для оплати поштового збору, а такі, що засвідчують оплату вступного внеску до якоїсь громадської організації (як-от Товариство Червоного Хреста), благодійні, кооперативні та пайові марки. Наприклад, учасники Першої та Другої світових воєн у багатьох країнах-учасницях під наглядом держави випускалися благодійні марки із закликом: «Допоможи фронту – підтримай свого бійця!». Непоштові знаки можуть бути виконані на картоні, папері, тканині, навіть металевій фользі. Той, хто колекціонує їх, – ерінофіліст.

НАРОДЖЕНІ В УКРАЇНІ

У XX ст. непоштові марки неодноразово випускалися різними українськими організаціями: вони служили для збору коштів на ті чи інші цілі, а також для української пропаганди, як, наприклад, марки Закордонного поштового відділу Підпільної пошти України закордонних частин Організації українських націоналістів. Іноді ці марки гасили спеціальними штемпелями.

Наразі каталогізовано близько 2 тис. примірників різних

непоштових українських марок, наклейок, блоків, зчіпок і цілих речей.

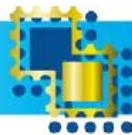
Отож непоштові пластові марки почали випускати в різних країнах світу ще до Другої світової війни. Перша марка пластової пошти з'явилася у 1926 р. Надалі їх видавали в Німеччині, Канаді та США. Оскільки Пласт належить до авторитетних організацій скаутського руху, створювати марки для них завжди вважалося справою почесною. Тож не дивно, що видатний митець Яків Гніздовський охоче створив кілька таких випусків.

29 травня 1954 р. Пластова команда Свята весни округу Нью-Йорк (США) випустила чотири марки на честь Свята весни, яке відбулося в пластовому таборі «Вовча Тропа». Малюнок художника Якова Гніздовського зображує пластовий знак і святого Юрія, патрона Пласти. Марка була видрукувана офсетним друком у друкарні «Small Photo-Offset Reproduction» у Нью-Йорку. Одночасно були видані картмаксимуми. Марки погашали спеціальним штемпелем також роботи Гніздовського.

28 серпня 1961 р. в пластовому таборі «Вовча Тропа» був випущений блок із чотирьох ювілейних марок на честь 50-ї річниці організації «Пласт». На марках були зображені портрети основоположника Пласти Олександра Тисовського, колишнього голови Пласти Северина Левицького, золотий ювілейний значок Пласти та перша марка пластової пошти 1926 р. Марки були намальовані Яковом Гніздовським. Дляожної марки був виготовлений картмаксимум. Марки погашалися спеціальним штемпелем на художньому конверті.

Про нього дізнався весь світ

За два неповні роки проживання в Парижі Гніздовський мав три успішні виставки. Там же він уперше виставив олійні картини, кераміку і скульптуру малих форм. Після 1960 р. художній авторитет Гніздовського зріс, він здобув міжнародне визнання. Його роботи широко експонувалися в країнах Африки та Близького Сходу, у Великобританії, Німеччині, Чехії, Японії. Його гравюри стали темою документального фільму «Вівці в дереві», який одержав нагороду на кінофестивалі в Нью-Йорку. Яків Гніздовський – автор іконостасу для української греко-католицької церкви святої Трійці в Кергансоні (США).

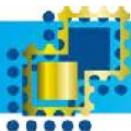
Був членом редколегії журналу еклібрістів Великобританії й членом Американського товариства аматорів і творців книжкового знака, постійним кореспондентом журналу Філадельфійського відділу Об'єднання мистців України в Америці (ОМУА) «Замітки з мистецтва».

Яків Гніздовський малював олійними фарбами й темперою, різними твердими барвниками, гравірував на дерев'яних і металевих дошках, іноді займався скульптурою малих форм. Його спадщина становить сотні картин та більш ніж 300 гравюр (ксилографії, офорти та ліногравюри). У свій час дві його картини – «Зимовий пейзаж» і «Соняшник» – прикрашали кабінет президента США Джона Кеннеді в Білому домі. Твори Гніздовського зберігаються у приватних збірках і музеях, зокрема Конгресовій бібліотеці.

Твори Гніздовського виставляються, публікуються в книжках як ілюстрації. Його архіви розміщені в Слов'янському відділі Нью-Йоркської публічної бібліотеки. В 1990 р. дружина Стефанія передала в дарунок музеям у Києві, Львові й Тернополі низку робіт Якова Гніздовського, пізніше роботи художника подаровані музеям в Івано-Франківську й Чернівцях, Борщівському краєзнавчому музею.

Помер художник 8 листопада 1985 р. в Нью-Йорку, похований у колумбарії Собору Іоанна Богослова. 5 листопада 2005 р. урну з прахом перепоховано на Личаківському цвинтарі Львова. Ім'я митця носять вулиці у Львові (до 1993 р. – вул. Левандівська) та Борщеві.

За статтею
Юхима ГУСАРА

ЮНА УКРАЇНКА ПОЛОНИЛА СЕРЦЯ ЖИТЕЛІВ ВАШИНГТОНА

Малюнок Каті Лукіної посів перше місце у художньому конкурсі в Прикарпатті.

Малюнок 10-річної Каті Лукіної з'явиться на американських різдвяних листівках.

Різдвяний малюнок, на якому зображені Богородиця з маленьким Ісусом, три царі й пастух, 10-річна Катя Лукіна з містечка Дрогобич Львівської області намалювала ще два роки тому. Тоді ніхто й уявити не міг, що у простій дитячої картинки буде така цікава доля – її розмістять на листівках у далекій Америці.

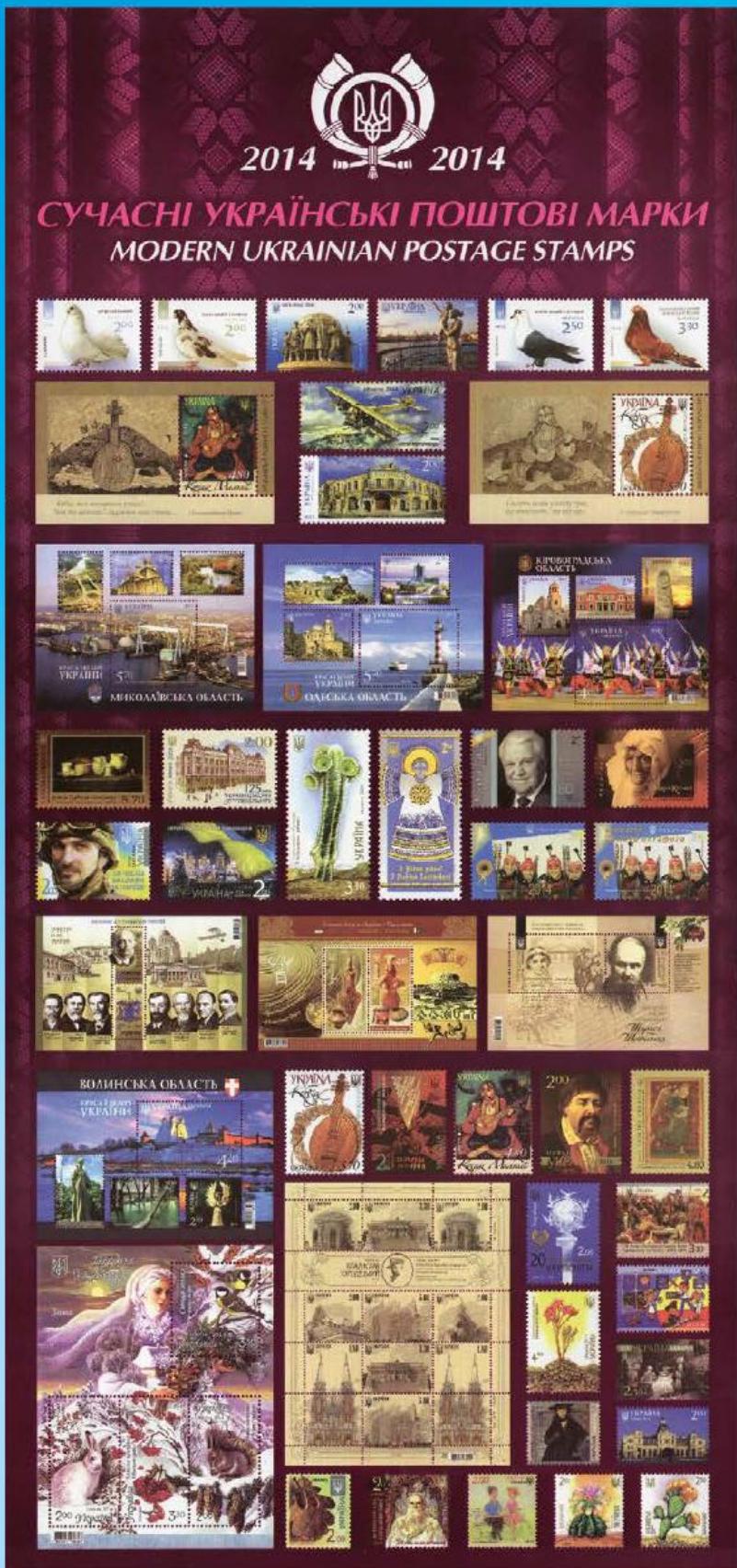
– Ми й самі до пуття не знаємо, як це вийшло, – каже розчулена мама Каті Любов Лукіна. – Цю картинку Катя малювала до свята святого Миколая два роки тому. Її відібрали для участі у творчому конкурсі в Прикарпатті, де вона зайняла перше місце. А потім її викупила мешканка Вашингтона на ім'я Христина, яка давно емігрувала з України до Америки. Ця жінка написала на адресу художньої школи, де займається Катя, і пообіцяла вислати їй у подарунок фарби і 100 долларів. Чули, що вона нас шукає, але поки з нами не зв'язувалася.

Як з'ясувалося, у Вашингтоні малюнок Каті теж посів перше місце на художньому конкурсі й отримав право друкуватися на різдвяних листівках.

Педагогів художньої школи, в якій навчається Катя, просто розпирає від гордості.

– Катя дуже талановита дівчинка, в якої є свій почерк і своє бачення мистецтва. Вона любить яскраві фарби, малює яскраві картини. Нам дуже приємно, що у нас навчаються такі діти, – зізналася викладач школи Ольга Демкович.

Але більше за всіх, напевно, радіє Катин дідусь, адже це він чотири роки тому привів онучку в художню школу. Хотів, щоб вона обрала його стежку – дід теж малює. Але сама дівчинка пов'язувати своє майбутнє з художнім мистецтвом поки не поспішає, каже, над професією поки не думала, рано ще.

Редакція «Поштовий Вісник»

(044) 323-20-27

www.ukrposhta.ua